

A BÁNYA

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egész évre 12 K. || Félévre 6 K.
Negyedévre .. 3 K.
HIRDETÉSEK DIJSZABÁS SZERINT.

Felelős szerkesztő:
Dr. BISCHITZ BÉLA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Abonyi-utca 11. Földszint.
TELEFON 108—00.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Bányászok, kohászok, gyakorlati geológusok és felsőbb mechanikusok kongresszusa Düsseldorfban.

— Saját kiküldött tudósítónktól. —

Düsseldorf, június 21.

Düsseldorfban, az egykori Berg hercegség fővárosában, Németország mai ipari és bányászati központjában most tartják az V-ik nemzetközi bányászati és kohászati kongresszust. A világ két leghatalmasabb iparága, a szén- és vasipar jó itt össze, hogy elméleti és gyakorlati kérdéseiket egymással megvitassanak és tapasztalataikat egymással kicseréljék. Két oly hatalmas iparág, mint a szén- meg vasipar találkozik, hogy számot vessen a múlttal és gondoljon a jövőre. Ötödször ismétlik meg a találkozást az érdekeltek; de soha ily hatalmas nagy számban, soha ily sokaságban, soha ily gazdag munkaprogrammal, oly válogatott vezetőkkel, ily nagyszabású kongresszust még nem rendeztek, mint történetesen a mostani bányászati és ipari kongresszust. A világ minden tájáról jöttek össze az érdekeltek oly számban, mely méltó ez összejött iparágak nagyságához és méltó a gyülekező iparágak hatalmasságához. Országok és államok oly erők által képviseltették magukat a kongresszuson, mely megfelel annak a nivónak, mit a bányászati és kohászati iparág magában foglal, mi ennek jár. 1462 tag, köztük 634 külföldi jött el. Ez magában oly szám, mely legjobban igazolja a kongresszus sikerét és hatalmát. 21 kulturállam érdeklődött a miatt, hogy tudomása legyen a kongresszuson elhangzottakról és határozatokról, mert tudniok, ismerniök nemcsak kötelességük, de létérdekük is az itt elhangzottakat. Nemzetek és pek vetélkedtek és legjobbjait küldték ki a kongresszuson való részvételre, hogy méltón képviselhesék országuk iparágait.

Az 1878, 1889. 1900. Párisban megtartott kongresszusok után az 1905-ben Liégeben tartott kongresszuson határozták el, hogy 1910-ben Düssel-

dorfban tartják meg a bányászati, kohászati és rokon szakmák nemzetközi kongresszusukat. Obergant kerület Dortmundban székelő, bányászérdekű egyesület fiókja, a német vas- és acélipar egyesület, a »Német vaskohászok egyesülete: a Német gyáriparosok egyesülete és Vasforgalmi egyesület látták el a kongresszus szervezési és előmunkálatait, vállvetett nagy munkával, erős igyekezettel. És hogy céljuk megnyíre sikerült, bizonyítja a nagy részvétel és a kongresszus nagyértékű és horderejű tárgysorozata.

Ha senki mások, de a bányaiparosok nehezen hagyják ott hazájukat és munkahelyeiket, ne hogy bármi módon is időt veszítsenek. Mert bányaipar az, hol a munka kell, hogy állandó legyen. És egy bányaiparos ritkán megy el, de ha elmegy, akkor látni és tanulni akar. És azt e kongresszuson eléri. A program oly nagy és oly bő, hogy sehol sem választhatja jobban meg, mint éppen itt, mert a bányászat minden ágáról, minden lehető és elképzelhető kérdéseiről szó van itt és tudást szerezhet. Az egyes szakosztályok oly kimerítő és alapos munkát végeznek, hogy párját ritkítja a tevékenységük. Állandó permanenciában lesznek. Folyton dolgozni fognak. És a nap folyamán 2 ízben, 5 órán át tartanak a szakosztályok üléseit. Az előadók száma oly nagy, hogy beszédeikre 15 perc áll csak rendelkezésükre, a hozzászólás pedig csak 10 percet vehet igénybe. Mégis sokan leszorulnak a tárgysorozatról. És mégis mindenki sokat vár az ott elhangzandóktól.

Nem kell jós tehetség resumálni e kongresszus eredményét. Már eleve is megszédít bennünket a sokaság és nagyság, ami itt van. Oly iparágak kérdései, mint a bányá és kohászatéi, mik itt napirenden vannak, a kiváló hozzászólók által nem csak tisztázódnak, de tán églegesítődni fognak. Annak a nagy, hatalmas szervezetnek, annak a nagy hatalomnak, gazdaságnak, mi itt összejött e kongresszusra, csodálatos hatalma van. Mi bámulattal vegyest csodálatlalt nézzük. És amikor szemünk így elkalandoz az egybegyűfték között, kik hatalmas

nagy vállalkozások, testületek és társaságok vezetői és vezérlői, mikor csak úgy félvállról odavetik, ezek vagyunk és ez a mi hatalmunk, mikor könnyedén odavetik produkcióik nagy quantumát, szinte bizarrnak tünik, pedig úgy van, igazat mondanak: egy tudat járja át bensönket: ezek nagy, hatalmas országok emberei, ezek Németország, Anglia és az Egyesült-Államok képviselői, mind, mind magas és fejlett bányászat és kohászat képviselői. Hol vagyunk mi, mily messze állunk tőlük...

Bizony, bizony e fényes társaságban elszorul az ember szíve.

Szédítő sebességgel száguld vonatunk. Rendre hagyja el a falut, a várost és szeli, rettenetesen szeli a levegőt. Nagyot fujtat, most megáll. Münchent, a kulturvárost elhagyva, Würzburg iparvárost, Nürnberg várost, majd Frankfurt a/M.-t elhagyva, már jól benjárnak a Rajna festői völgyében. Csodás egy gazdagság! Természeti szépségeit egymásután változtatja, amott egy füstölő kémény egy gyártelep létezését bizonyítja, távolabb egy másik, ott bánya van, ismét tovább egy másik váltja fel a képét. És ez így megy folyton, váltakozik és soha se lesz egyhangúvá. Órák hosszat száguldunk és a kép folyton tart, mindig új és változatos. Németország hatalmas bányászati és ipari létezésének erős bizonyítéka. Ahogy elhagytuk a magyar határt, a vonat csak egyre beszélőkkel telik, kik hová igyekezének máshová, mint a — kongresszusra. Kipirult arccal, kezükben a prospektust szorongatva, rendre magyarázza egyik a másiknak, mi lesz, mit hallgat meg, hová lesz a kirándulás stb. Olybá tünik ez, mintha ez embereknek nem is lenne más gondjuk, más szórakozásuk, csak ez a kongresszus. Látszik rajtuk, hogy szeretik pályájukat, rajonganak az után, szívükön viselik annak sorsát. Látszik rajtuk, hogy hatalmas iparág részesei. Boldogok. Düsseldorfban vagyunk. A kóválygó ember-tömegben, mely itt a vasuton van, kiássuk azokat, kik bennünket várnak, elszállásolásunkról gondoskodnak. Nagy gonddal és ritka figyelemmel kedveskednek és állanak rendelkezésünkre. Kényelmesen elhelyeznek. Lakásomat megadják és máris a kezembe nyomnak egy csomó prospektust, utbaigazító füzetet, különböző társulatok jelentéseit és sok egyebet és gondosan a fülembé sugja az egyik:

Also morgen vormittag um 9 $\frac{1}{2}$ Uhr im Kaiser-saale der Tronhalle.

Első nap.

A diszesen fellobogóztott városban másnap reggel mindenki a zenecsarnok császártérképébe igyekszik. A hatalmas nagytermet szorongásig megtöltik az egybegyültek. A karzatokon, mint élő virágcsokor, uri hölgyek tarkítják a termet. De színes nemzetközi a kép itt lent is. A rendkívül nagy számban itt lévő németeken kívül angolok, amerikaiak, belgák, olaszok, franciák, osztrákok, magyarok, bulgárok, románok, törökök, brazilaiak, japánok, dél-afrikaiak stb. hangosan beszélve, erősen gesztikulálva üdvözlik egymást, vagy kötnek barátságot. Nem sokáig tart ez, mert röviden, a már a pódiumon helyeiket jó ideje elfoglalt tiszteletbeli tagok és különböző országok képviselői között fel-

áll a tiszteletbeli elnöke a választmánynak (adminisztratívügyi bizottság) Kleine tanácsos Dortmundból, ki üdvözli a megjelenteket és megnyitja az V-ik nemzetközi kongresszust.

Beszédében, melyben beszámol először is a szervezési előmunkálatokról, megemlíti, hogy a kongresszusra 1762 tag jelentkezett, ezek közül 634 külföldi. A tagok közül a bányászati osztályban való részvételre 1141, kohászatban való részvételre 1140 alkalmazott, mechanikai osztályban való részvételre 939 és gyakorlati geológiai osztályban való részvételre 784 tag jelentkezett. 21 kulturállam kiküldöttjei jelentek meg és 56 rokonszakma megbízottai vesznek részt a gyűlésen. Kleine tanácsnok beszédét Schaltenbrend, a vasforgalmi intézet igazgatója az elnöki beszédet német és angol nyelven tolmácsolta, mely után Sydow kereskedelemügyi miniszter beszélt. A kereskedelemügyi miniszter beszédét is angol és francia nyelven tolmácsolták és ezzel a megnyitó közgyűlés véget ért.

Abban a percben, mikor bezárták a diszközgyűlést, már kezdetét vette a munka. A kongresszusnak, mint mondottuk, négy szakosztálya volt, úgyminth:

1. Bányászati osztály, 30 előadás van bejelentve.
2. Kohászati osztály, feloszlik:
  - a) praktikus csoport, 20 előadás van bejelentve.
  - b) elméleti kohászati csoport, 15 előadás van bejelentve.
3. Alkalmazott mechanikai osztály, 20 előadó szerepel és —
4. Gyakorlati geológiai osztály, 20 előadóval.

Az osztályok több kirándulást is rendeznek. Azonkívül testületileg kirándulnak a brüsszeli világkiállításra. E kirándulásra a jelentkezők száma meghaladja a félezret. A szakosztályok naponta 11—1-ig és d. u. fél háromtól fél hatig üléseznek. Az előadók 15 percet szólhatnak, a hozzászólók maximum 10 percet beszélhetnek.

Magyarok a kongresszuson szép számmal vesznek részt. A különböző bizottságokba is beválasztották őket. Hivatalosan magyarok részéről a következők vesznek részt:

A Magyar Mérnök és Építész-Egyesülettől; Zsigmondi Árpád.

A Magyar Bánya- és Kohóvállalatok Egyesületétől; Deszberg Antal.

A Magyarhoni földtani társulattól; Lóczy Lajos dr.

A kongresszus tiszteletbeli irodájába beválasztottak magyar részről: Lóczy Lajos dr. egyetemi tanárt, a Magyarhoni Földtani Társulat igazgatóját, Braunfeld Gyulát, a diósgyőri m. kir. állami vasművek főfelügyelőjét, Réz Gézát, a selmecbányai magy. kir. bányászati és erdészeti főiskola tanárát és végül Zsigmondy Árpádot.

Ma a bányászati osztály ülésezett. 15 előadást tartottak, melyből 12 német, 1 osztrák, 1 francia

és 1 orosz volt. Az előadások mindvégig igen érdekesek és tanulságosak voltak. A hallgatóság tettségel fogadta azokat.

A kohászati osztály praktikus csoportjában az első napon 12 előadást tartottak. Leszámítva 2 francia és 1 osztrák előadót, a többi 9 mind német volt. A beiratkozott tagok részvétele és hozzászólása e csoportban eléggé feltűnő.

A kohászati osztály elméleti csoportjában 14 előadást tartottak. Az előadók e csoportban már meglehetősen kevert nemzetiségűek. Tulsulyban természetesen itt is a németek vannak, de rajtuk kívül 2 svéd, 2 amerikai, 1 osztrák és 1 francia is szerepelt. A legfeltűnőbb, hogy a német előadók 1 kivételével mind Achenből jöttek. Ugy látszik, Achenben jól áll a kohászat ügye, ha ily nagy a vetélkedés a felolvasók között. Természetes, ha ott van a jeles német akadémia.

Az alkalmazott mechanikai osztályban a bejelentett előadásokból 9-et tartottak meg. 2 francia egy-egy előadásain kívül az előadók a németek sorából kerültek ki. Ez az osztály a mai napon keveset végzett be, hisz az nem is csoda. A felvetett kérdések a legbonyolultabban szövevényesek és nagy horderejűek.

A gyakorlati geológiai osztály ma a hirdetett előadásokból csak hetet végzett el, vagyis a legkevesebbet. Az előadók egy belga kivételével mind németek. Meglehetősen lassusággal megy itt az előadás, mert az előadások mindvégig igen magas színvonaluak.

Az első nap programja volt tehát ez. Látnivaló, hogy nagyszabású. Egyelőre úgy itt, mint azt hiszem otthon is, jogos érdeklődéssel várják a folytatást.

A Bánya- és kohóegylet közgyűlése.

A Magyar Bánya- és Kohóvállalatok Egyesülete a napokban tartotta meg dr. Chorin Ferenc elnöklete alatt rendes évi közgyűlését, a mely napirend előtt rendkívül melegséggel ünnepelte Tolnay Lajost, az egyesületnek alapítása óta buzgó végrehajtó-bizottsági tagját, abból az alkalmából, hogy a király titkos tanácsosává nevezte ki. Majd letárgyalták az évi jelentést, amely a hazai szén és vaspiac helyzetéről a következő nagyérdemű közléseket tartalmazza:

A magyar szénbányáipar a lefolyt évben ismét jelentékeny haladást tett azon az úton, melyen intenzívebb fejlődése az 1906—907. években emelkedett kereslet hatása alatt megindult. A szénbányavállalatok a fogyasztás fejlődésének egy bizonyos folytonosságát feltételezve, a lefolyt lustrum alatt igen jelentékeny összegeket investáltak műveikbe. A végzett munka képét az a tény adja, hogy ter-

melőképesége a lefolyt 5 év alatt közel 25 millió métermázsával emelkedett, amennyiben az 1904. évi 66 millió mm.-ra emelkedett, az 1909. évben pedig a 99 millió mm.-t közelítette meg. A termelés fokozásában minden jelentősebb bányavidék arányosan vette ki részét.

Az 1909. év eleje még a lefolyt legnagyobb konjunktura jegyében állott időszakban tapasztalt igen élénk kereslet mellett indult meg s a szénfogyasztás az év folyamán kielégítő maradt, úgy, hogy a szénbányák növekedett termelése teljes mértékben elhelyezésre talált. Szakkörökben bizalommal vannak a folyó év ipari fejlődése iránt is. Az elmúlt évben fogyasztott szénmennyiségeknek megfelelő quantitások már szerződésileg el vannak adva és noha a magyar államvasutak forgalmának sajnosan észlelhető stagnálása gondolkozóba ejthet, e kedvezőtlen jelenséget általában átmeneti jelentőségűnek tekintik, melynek nyomait egyetlen jobb termés tejjesen el fogja törölhetni.

Igen fontos eseménye volt a lefolyt évnek a vasuti fuvardíjak emelése úgy hazánkban, mint Ausztriában. Amennyiben e tranzakciót ki lehetne abból az érdekláncolatból zárni, amely nemzetközi, különösen Ausztriával való gazdasági viszonylatunkat összeköti, a magyar széntermelésnek nem lenne oka a reform kivételét kifogásolni, megterhelése e reform által nem oly nagy, hogy azt a szem előtt tartott általános gazdasági érdekek kedvéért el ne viselhetné. Sajnosan állapítja meg azonban a jelentés, hogy mindazok a gazdasági erők, melyeket a vasuti tarifákkal való rendelkezés az államnak védekezés és támadás eszközeiül kezébe ad, a mi részünkről ez alkalommal kihasználatlanul maradtak. A legnagyobb sajnálattal konstatálja a jelentés, hogy amíg az egész vonalon fuvardíjemelések és hosszu ideig fennállott kedvezmények megszüntetése következett be, addig a külföldi szén behozatalának a kassa—oderbergi vasut vonalán és más utirányokon fennállott igazságtalan, a hazai szénbányáipar érdekeit mélyen sértő kedvezményezési rendszer érintetlenül meghagyatott.

Az árképződés nyugodt és az előző évek mozgalmassabb üzleti viszonyai között megállapodott keretekben mozgott. A magyar szénbányászatnak főtörekvése, hogy olcsó tüzelőanyaggal álljon a lét-feltételeit nyújtó többi iparágak rendelkezésére. A bányászat nagy kockázattal járó és a várható hozamhoz képest rendkívüli befektetéseket igénylő iparág termelési költségének a munkadíj közel 70 százalékát teszi, a szén átalakulása tehát a munkabérek alakulásától függ első sorban. Az általában megdrágult megélhetési feltételek imperative követelik a fölemelt munkabérek betartását, nemcsak szociálpolitikai, de főképpen oppurtunitási szempontból szükséges ez. Emlékeztetek még ama rendki-

vüli erőfeszítések fázisai, melyek között a hazai bányászatnak a vége felé járó évtized első felében elpártolt munkásait visszahódítani sikerült. Az e tekintetben elért eredmények nem kis mértékben köszönhetők annak a gazdasági depresszióknak, amely alá a velünk a munkaerőért konkurráló nagy ipari államok annak idején kerültek. E depressziót azonban immár ismét nagymérvű föllendülés váltotta fel, különösen Amerikában. A kíváncorklás országutja munkásnépünk előtt jól ismeretes; nem szabad megengednünk, hogy ez ut újból benépesedjék. A védekezés egyedüli módja magas bérkeresetek engedélyezése; ezek, valamint a megdrágult anyagárak adják meg a szén áralakulásának alsó határait. Előbbi-utóbb meg kell barátkozni a munkaidő szabályozásának a kérdésével.

Az egyesületben képviselt másik legnagyobb termelési ágának, a vasiparnak, helyzete 1909-ben általában kedvezőtlen volt. Két fő éltető ereje: az állami beruházások és a mezőgazdaság szükségletei visszamaradtak az előző években már-már megszo-kottá vált kielégítő mérték mögött. A kezdetben háborus veszedelmekkel nyugtalanított, majd április óta egy lemondási stádiumban levő kabinet aegise alatt eltelt esztendő, a kormány iniciatíváján felépülő nagyobb szerü vasipari produktív ténykedést nem engedett meg. Pedig alkalom és szükség bőviben lett volna rája. Vasutjaink elégtelenek és hiányos berendezésűek; közutaink szűkölködnek megfelelő műtárgyakban; állami épületekben hiányt szenvedünk. Ugyancsak kizárták a válságos politikai viszonyok a nagyobb megrendeléseket a hadügyi szállítások terén. A boszniai háborus mozgalmakkal összefüggően gyárainknak inkább átmeneti jellegű foglalkoztatása mellett az 1909. év lényegesebb hadügyi megrendeléseket nem hozott. Konszolidáltan belpolitikai viszonyainkkal szoros összefüggésben városaink rendezési ügye, illetőleg ami bennünket e helyen érdekel: a csatorna és vízvezeteki építkezések sem haladtak előre. Pénzszerezési nehézségek, de nem kis mértékben az építkezésekre vonatkozó igazi szükségesség belátásának és a keresztyulvitelre való energiának hiánya okozták ezt. Csökkent ezenkívül a két egymást követő gyenge termés hatása alatt a vasfogyasztó nagyközönségnek vásárlóképessége és szüksége.

Lényeges, majd 50 százalékos a visszaesés az

1908. évhez képest a bánya- és vasuti sintermelésben, továbbá a hid- és waggonyanyagoknál. Jelentékenyen kevesebb volt a produkció finom lemezben is. Nagyjából megfelel az 1908. évinek a rudvas és durvalemez-termelés és az egyetlen cikk, melynek produkciója emelkedést mutat, a tartó, a mindenütt, de leginkább a fővárosban erősen emelkedett építési kedv folytán. Az árak többnyire hanyatlást mutatnak, néhány cikk van csak, amelynek ára nem változott. A vaspiac jövő alakulása függ a politikai békétől s a jó aratástól. A jelentés végül beszámol a kénkovandipar helyzetéről, amelyet kedvezőtlennek mond.

Apróságok düsseldorfi kongresszusról.

A kongresszusnak állami hivatalos színezetét az egyes államok hivatalos kiküldöttein kívül a német kormány részéről a következők képviselték:

Sydow kereskedelmi miniszter. A kormányzó-sági elnök: dr. Kruse, a kerületi kapitány, dr. Renvers, Düsseldorf város főpolgármestere és Düsseldorf város bányászati és technikai intézetének vezetői. Élükön áll az elnök. Nyájas, joviális ur: Kleine.

A figyelmes rendezőség, jól tudva azt, hogy az ilyen nagy kongresszusokon a figyelem mennyire szétófrgácsolódik és figyelme nem lehet mindenütt olykép, mint azt szeretné, az egyes előadásokat nyomtatásban is kiadta. Angol, francia és német nyelvű nyomtatványok állanak rendelkezésünkre. Jól számított ezzel a rendezőség. Mert először is annyi minden történik egyszerre, hogy nem lehet mindenki mindennél, így meglévén az előadás nyomtatásban is, — nem mulaszt semmit. A hozzászólások alaposabbak lehetnek, rövidebbek és így tárgyilagossabbak, miáltal ismét idő takarítatik meg és nyer az alaposság is.

De térjünk át könnyebb dolgokra is. Szép számmal jöttek össze a kongresszuson résztvevők családtagjai is. Feleségeik, leányaik valósággal kis asszonykongresszust rendeznek és rendezhetnek is. A rendezőség mindenre körültekintő figyelme, mely a komoly munkát végzi, nem felejtkezik el a gyengébb nem mulattatásáról sem. Mindenekelőtt a

Festékek

és lakkok

(B 318/40)

■ megbízható, szolid és olcsó beszerzési forrása ■
Krayer E. és Társa, Budapest

festék-, kence- és lakkgyára

Főraktár és iroda:
V., Váczi-út 6. sz.
„Krayer festékudvar.”

Ó cs. és kir. Fensége, József főherceg udv. szállítója. A m. kir. államvasutak, állami gép- és vasgyárak, az összes waggonygyárak, Budapest főváros szállítói.

kocsiztatásukra gondolt, hogy megtekinthessék Düsseldorf szépségeit, környékét és nevezetességét. Van ez itt bőven, még a turista embernek is. Düsseldorf városa meguzsonnáltatta a kocsizó társaságot, amelyen csak csekély számmal volt a férfinem képviselve. A város részéről a hölgyeket dr. Theleman és Spatz köszöntötték, akik nevében — férfitisztonok — dr. Beumer köszönte meg a megtiszteltetést.

Hétfőn este volt a kongresszus bankettje, melyet a város adott a vendégek tiszteletére. A császárterem és a lovagterem voltak felterítve, hogy a nagy társaságot befogadják. Festői szép képet nyújtott a császárterem, mely valóságos gépházat ábrázolt, tarkítva a résztvevő nők pompásabbnál pompásabb tolettjeivel. A vacsorán feltűnő volt a toasthiány. A munka emberei dolgoznak, de keveset beszélnek. Végre a vacsora vége felé föl-emelkedett a vendéglátó város nevében Marx főpolgármester, ki szép szavakban köszöntötte a kongresszust és a mai naphoz hasonló további produktív munkát kívánt. A vendégek még meglepetésben is részesültek, amennyiben Kleinfen karnagy vezénylete alatt az énekár szép énekeket adott elő. Több más figyelemben is részesültek. A résztvevő fiatalság még táncra is perdült a lovagteremben. Szóval kítűnő hangulatban volt a társaság.

A bankett után a társaság egy része a zene-palotát övező parkba vonult. Csodás látvány volt az itt nyüzsgő színes tömeg. Régi ismerősök üdvözölték egymást és felfrissítették a barátságot. Mások még meg új barátságot kötöttek. De késő éjjeli órákig folyton jártak-keltek a bányászat és kohászat emberei.

✂ HÁZAI HIREK. ✂

Közlemények átvételét sajtóügyi felelősségre vonás terhe alatt csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Chorin Ferenc. E fogalomná vált nevet abból az alkalomból közöljük, hogy a Salgótarjáni kőszénbánya részvénytársulat legnagyobb és legmodernebb aknáját tisztelte meg ezzel a névvel. Vulkán bányatelep nagy szállító aknája, a tízmillió koronába került „mély akna” büszkén viseli ezt a nevet. Mindenesetre nagy és jelentős szerep vár a magyarországi kőszénbányászat történetében erre az aknára. Hisszük, hogy annak a munkának, mely vele kapcsolatban megindult, karaktert ad ez a név. Amint Magyarországon a nagyipar össze van forrva a tulajdonosával, úgy ez a szál-

lító akna egygyé válik majd azzal, ami a nagyipar, a kitartó, szorgalmat és eredményekkel járó bányamunkát karakterizálja.

Kinevezések. A magyar kir. pénzügyminiszter az állami vasgyárak tisztviselői sorába 1910. évi május hó 1-től számítandó érvénnyel a IX. fizetési osztály 3-ik ízfetési fokozatába való sorsolással Kolpaszky József, Gombik Ferenc, Ajtai Lajos, Linek Rezső, Kellner Andor, Ambrózy Károly és Bezák László ideiglenes havidíjas hivatalnokokat végleges hivatalnokokká kinevezte.

Uj kőszénbánya Horvátországban. Zágráb közvetlen közelében egy angol társaság mérnökei kőszénkutatásokat végeznek. Állítólag oly eredménnyel, hogy egy nagyobb részvénytársaságot alapítanak a terület kihasználása végett. A társaság ügyeit Budapesten végzik.

Munkások és a vezérigazgató. A Rimamurány Salgótarjáni Vasmű Részvénytársaság munkásai, abból az alkalomból, hogy Borbély Lajos vezérigazgató, mint a dédesdi kerület országgyűlési képviselője jelent meg először Ózdon f. hó 16-án este 9 órakor, diszfelvonulást rendeztek tiszteletére. A felvonulás valóban impozáns volt. Fáklyásmenet, majd a dalárda és zenekar fényes szereplése után Hlavács Sámuel szép beszéd kíséretében átadott a vezérigazgatónak mint országgyűlési képviselőnek egy memorandumot, melyben úgy a munkásbiztosítás, mint a betegsegélyezés módosítását kérelmezik oly módon, hogy a társaságok kezelése és szolgáltatásai egységesen s országosan rendeztessenek. Borbély Lajos országgyűlési képviselő meghatottan fogadta a küldöttséget s kijelentette, hogy szívből érzi azon fájalmakat, melyek a kevés nyugdíjbiztosítás által megnehezítik a nyugdíjas munkások életét s tudja, hogy a meglevő nyugdíjszabályzat már elavult. Hajlandó is leti volna már az áldásos ügy érdekében áldozatokat is hozni, de mivel ezen ügy országos rendezés alá kerül, nem lehet a törvénynek elébe vágni. De megígérte, hogy minden szavával s tehetségével az ügyet támogatja, s ha az idő eljő, azt a munkások meglegedésére viszi előre.

Egy bányász szerencsétlensége. Vulkánban Fried Adolf bányájában dolgozott Veres Róbert bányász. A minap a bányában aknarobantással foglalkozott és rendes szokás szerint dinamittal akart egy aknát felrobbantani. A dinamit vizes gyújtózsínórja azonban nem akarta teljesíteni kötelességét és a dinamit nem robbant fel. A hosszas várakozás miatt a türelmetlen bányász ekkor a robbantó lyukhoz ment, honnan kivette a dinamitot, de szerencsétlenségére a gyújtózsínór ép akkor lobbanván lángra, a bányász ruhájába is belekapott a láng és néhány pillanat alatt a bányász már súlyos égési sebekkel terült el a földön. Bár állapota elég súlyos, mégis annyiban szerencsés volt, hogy nem a dinamit felrobbanásakor ment a robbantó lyukhoz mert ez esetben darabokra szakadt volna. Jelenleg a dévai kórházban ápolják.

Mészhomok-téglagyár Nagyváradon. A nagyváradai pénzügyintézetek ujabban mind élénkebben vesznek részt kereskedelmi és iparvállalatok alapításában. Mindenképen örvendetes jelenség ez. Legújabbán a Közgazdasági Bank határozta el, hogy mész-homok téglagyárat épít. Be is adták már az iparhatóságához a telepengedélyezés iránti kérelmet, a melyet kétségtelenül meg is fognak kapni, úgy hogy az új gyár még ez év őszén megkezdheti üzemét. A mészhomok téglagyár a legjobb, legtartósabb építkezési anyag. Tapasztalati tények igazolják, hogy a mészhomoktégla minden építkezésnél alkalmasabb és jutányosabb is más téglánál. Mészből és homokból gyártják és impregnálják. Viz és tűzmentes. Eddig Káposztásmegyeren Károlyi László grófnak van egy 40 millió mészhomoktégla gyára. Ezenkívül Dunaharaszti, Jászberényben, Rákoskeresztúron, Piskin és Perjámoson vannak kitűnően prosperáló mészhomoktégla-gyárak, amelyekhez hasonló készül Nagyváradon. A kispesti 6000 munkásház téglanyagát is a Wekerlétől létesített ottani mészhomokgyár szolgáltatja. Az új vállalat jövőjét és prosperálását biztosítja a nagy szükséglet.

A kokszt városi vámjáról. A főváros közigazdasági és közéleti bizottsága a kokszt főlemelt városi vámjá ügyében — mint már írtuk — albizottságot küldött ki. Ez az albizottság az érdekelt körök bevonásával ankétet hívott össze, amelyen Folkusházy Lajos tanácsos elnökölt. A meghívott szakértőknek két kérdéssel kellett nyilatkozniuk és pedig, hogy milyen hatással van a kocsztvárosra, amely lakásfűtésre használja a kocszt, a kocszt kövezetvámjának főlemelése és milyen kihatása van ennek a gyáriparra? Hosszabb vita indult meg a kérdések fölött, amelyben résztvettek az összes jelen voltak. A vita folyamán a kérdést minden oldalról megvilágították és sok érv halmozódott össze úgy a vámmelés mellett, mint ellene. Az anyagot a közigazdasági bizottság a tanács elé terjeszti, amely a közgyűlés elé juttatja majd és a vámfőlemelés dolgában végérvényesen csak ott fognak majd határozni. Reméljük, hogy olyatén, mint amint arról már volt alkalmunk nyilatkozni.

BORSZÉKI

Borszéki. Az ásványvizek királya. Angolkór és vérértégenység ellen páratlan gyógyszer. — Mint üdítő és hűsítő ital a legelső minden vizek között. Megrendelhető a „Magyar Ásványvíz Forgalmi és Kiviteli R.-T.”-nál,

Budapest. Telefon 162—84.
B. K. 332/44.)

KÜLFÖLDI HIREK

Az osztrák petroleumharc. A petroleumiparban úgy látszik mégis az osztrák finomítók a gyöngébbek, bármennyire támogatja törekvéseiket az osztrák kormány. A finomítók és nyersolajtermelők között nincs megegyezés, ellenben megkezdődött a visszaesés a vállalatok üzemében. A limanovai petroleumfinomító, amely francia tőke közreműködésével jött létre, a mai napon teljesen beszüntette üzemét s nincsen kizárva, hogy hasonló módon lesznek kénytelenek eljárni a többi finomítók is. Hír szerint az osztrák kereskedelmi miniszter legközelebb értekezletre hívja össze az érdekelteket, hogy a petroleumipar szanálásáról tanácskozzanak. De már most is kiadott az osztrák miniszterium rendszabályokat, mely rendszabályok azonban a Vacuum Oil Co. ellen csak két — azaz három hónap múlva lépnek érvénybe és nem nagyon sok eredménnyel kecsegtetnek. Az egyes kedvezményes tarifák megvonása két hónap múlva lép érvénybe és hatása mindenestre csak az lehet, hogy a Vacuum Oilnak aránylag kis tulkiadást okoz. Mert célszerűen berendezett finomítói segítségével a Vacuum Oil az éles árharca dacára is szép eredményeket ér el. A drága nyersolajárak és olcsó eladási árak dacára nyereséggel dolgozik. Ezzel szemben a block sok ósdi finomítója nagy veszteséget szenved. Ezt az arányt alig változtatja meg a kedvezményes tarifa megvonása. A kitérő-állomások és szivattyú-állomások használatának felfüggesztése határozottan nagy kárral jár a vasutakra nézve. Ez a rendszabályozás szintén két hónap múlva lépne életbe. De tényleg aligha kerül sorra, mert a vasutaknak talán kényelmetlenebb volna, mint a Vacuum Oilnek. A tartálykocsi-szállítás megtöltése az egyetlen súlyos csapás volna, de erre sem kerül a sor. Az illetékes tényezők maguk is elismerik, hogy ezekkel az intézkedésekkel csak tárgyalásra akarják szorítani az amerikaiakat. Ez az utóbbi intézkedés három hónap múlva lépne érvénybe. A rendelkezésre álló időt a Vacuum Oil jól kihasználja. Szervezkedik Galiciában, de egyszersmind az orosz petroleumipart is szervezi, hogy kívülről is nyomást gyakorolhasson. Néhány nap előtt a legjelentékenyebb orosz finomítókat, a Prodanestet, a Volgát, a Massutot és a Nobgl-féle finomítókat szindikátusba egyesítette és átvette a termékek értékesítését. A hatalmas szindikátusban egyesült vállalatok alaptőkéje 32¹/₂ millió rubel és ezzel a szervezettel sok kárt okozhat a Vacuum Oil a monarchia kivitelének. De erre aligha kerül sor. Mert a Vacuum Oil nem harcot akar, hanem üzletet. És hatalmas szervezkedése csak arra való, hogy jobb békét kössön.

Szénszállítás Saar-kerületben. Saar-kerület állami bányái május hónapban 23 napon át 856.560 tonnát szállítottak. (Múlt hónapban 24 nap alatt 889.111 t.) Magánosok állami területekből 910 tonna szállítottak el. Az összeszállítás tehát 757.770 tonnát tett ki. Ebből vasuton 588.918 tonna szállítottak, hajóval 21.580 tonna, fuvaron 26.793 tonna és kötélpályán 105.486 tonna. Elszállított tehát 752.777 tonna (előző hónapban 681.343 tonna). Evvel szemben az e kerület rayonjába további 220.951 tonna szén hozatott be (előző hónapban 231.913 t.).

Sulyos szerencsétlenség egy szénbányában. Sevilla környékén a Penade-Hirra bányában idő előtt felrobbant egy dinamitpatron. Öt munkás meghalt, tíz súlyosan megsebesült.

A német középvidéki barnaszénbányák waggonrendelése. Mult hó második felében 69,002 waggon szemet szállítottak el, ami naponta 5308 10 tonnás átlagnak (mult évben 5234 waggon á 10 t.) felel meg. A napi legmagasabb waggon szállítás 21-én volt, nevezetesen 5598 waggon.

A felsősziléziai szénszállítás június első felében 111,457 waggon volt, 6931 waggonnal több, mint mult év megfelelő időszakában.

A németországi barnaszénbányák pénzügyi helyzete 1909. évben. Szemben a kőszénbányák üzemi éveivel a németországi barnaszénbányák helyzete 1909-ben igen kedvező volt úgy termelési, mint pénzügyi tekintetben. 22 német barnaszénbánya vállalat mult évi jelentése van előtünk. E 22 részvénytársaság alaptőkéje 1908-ban 55,945.000 márka, 1909-ben pedig már 60,346.000 márka. E nagyobb alaptőkének tiszta hozadéka nyereség alakjában 1909-ben 11,504.000 márka, míg 1908-ban 10,046.000 márka volt. E nyereség 1909-ben 19 százaléknak felel meg, míg 1908-ban a nyereség nem egész 18 százalék volt. Osztalékot 21 vállalat fizetett, ezeknek 1908-ban 53,680.000 márka alaptőkéjük volt, 1909-ben pedig 57,086.000 márka. Az osztalék összege 1908-ban 6,551.000 márka, 1909-ben azonban 7,642.000 márka, úgy hogy a nyereség 12 százaléka került osztalékra 1908-ban, 1909-ben pedig már 13-4 százalék. A többlet tehát 1-4 százalék. Ez annál inkább is figyelemreméltó, mivel már 1908-ban 1907-el szemben jelentékeny volt az emelkedés. A leírások 21 vállalatnál 1908-ban 7-07 millió márka, 1909-ben 7-97 millió márka. Azok közül a vállalatok, kik osztalékot fizettek, az osztalék percentuális nagysága még nagyobb, mint az előbb említett átlag percent növekedés. Így pl. a „Bitterfeldi Lujza barnaszénbánya r.-t.”-nál 16—20 százalékra rug az emelkedés, a Lipcsei Barnaszénbányánál Külkevitze-ban 9 százalékról 12 százalékra, Olse bánya r.-t. 22 százalékról 24 százalékra.

✂ ÜZLET. SZÁLLÍTÁSOK. ✂

A belga vaspiacról. A belga vaspiacra április és május hónapokban az árak kifejezetten hanyatló irányzatot követtek és a vérmes remények, melyeket a vasgyárak vezetői és részvényesei az 1910. évi forgalomhoz fűztek, nagyon lelohadtak. Az árak és a forgalom föllendülése, mely 1909. december közepe táján mutatkozott, csak f. é. február közepéig tartott; február vége felé már engedményeket kellett tenni, melyek hétről-hétre ismétlődtek, úgy hogy a belga vaspiac ismét a depresszió jegyében áll és sok vasipari vállalat válságos helyzetbe jutott. A helyzet rosszabbodását jó részben a tengerentúli vevők tartózkodása okozta, még inkább pedig egyes befolyásos kivitelű cégek üzleti eljárása. Ezek a cégek, melyek a tengerentúli forgalmat közvetítik, az egyes gyárraktól kapott ajánlatokat arra használták, hogy más gyáraknál lenyomják az árakat. Az acélöntődék és a rudas-gyárak ez ellen védekezni akartak és kartelt próbáltak kötni, de ez nem

sikerült. A féltermények árai oly magasak, hogy az azokat feldolgozó gyárak nem tudnak boldogulni, mert egyes gyáraknál a mostani árak a termelési költséget sem fedezik. A gyárak most az angol piacot kultiválják, de itt se erős a kereslet, ellenben igen erős a német verseny, mely magasabb kivitelű bonifikációval dolgozik, így aztán a rudvas és a vasgerendák árai csökkentek. Egyes bádoghengerművek az üzemet korlátozni készülnek. A sinhengerművek bőven vannak ellátva rendelésekkel, a folyó év első négy hónapjában 50.000 tonnát exportáltak, 80 százalékkal többet, mint a mult év megfelelő idejében.

A cementipar köréből. A cementipar helyzete még mindig nem kedvez a gyárosoknak, úgy nálunk, mint Ausztriában. A kartel nemsokára lejár és az eredményes tárgyalásokra nem sok kilátás van. De végeredményképen azonban mégis meglesz. A gyárak ugyan most a kartelnélküli állapotra rendezkednek be, amennyiben új műszaki berendezéssel látták el magukat, amelyek a munkaidőt rövidebbé leszik és a termelési költségeket leszállítják. Ez különösen a kisebb vállalatok nagyon megéreznék; sok gyár az idén veszteséggel végzi ezt az esztendejét, de még a nagyobb gyárak is csekély nyereséggel kénytelenek beérni. Ezek is redukálni fogják üzemiüket — és ha a kisebb gyárak eselenek a küzdelemben — ami be fog következni, csak akkor várható egy újabb kartel létrehozása.

A vas- és fémárupiacról 1909. évben. Németországban. A közgazdasági viszonyok kedvezőtlen hatása a vas- és fémiparban nagyon érezhető volt. Nemcsak a nyers anyag kereslete csökkent, hanem a félgyártmány és készáru szükséglet is kisebb volt, mint a megelőző időkben. Az év második felében azonban valami javulás következett be. A nyersvaspiac a gyártás emelkedéséről tett tanúságot s az árak is emelkedni kezdtek. A belföldi verseny maga azonban még sokkal élesebb volt, semhogy nagyobb fellendülés következhetett volna be. A rézpiac helyzete sok kívánnivalót hagyott fenn, mert a fogyasztás távolról sem állott összhangban a réz termelésével, aminek az volt a következménye, hogy a réz ára csökkent. Londonban januárban 61.67 font sterlinget fizettek az áruért, októberben pedig már csak 67.132 font sterlinget adtak érte. Az amerikai réztermelés csökkentésétől sokat várnak a piaci helyzet javulására vonatkozólag. A németországi rézárak 119 és 126 márka közt ingadoztak. A rézet és a horganyt nem valami élénken keresték, mert az építkezés pangott, a horganypiac egyetlen fontosabb mozzanata az, hogy nemzetközi horganykonvenció jött létre. Az ón ára 260—290 márka volt, míg az ólomért Berlinben 26¹/₂—30 márkát fizettek 100 kg.-onként. Az acélüzlet alacsony árak mellett csendes volt s ugyanez áll a rudvasüzletről is. A rudvas ára az év elején 95—97 márkán állott, de később 90 márkára hanyatlott. A rudvas előállításával foglalkozó gyárak később szűkebb kartelt kötöttek, minek folytán az árak újra emelkedtek. A finom bádóg fogyasztása kielégítő volt, úgy hogy az árak 2—3 márkával emelkedhettek tonnánként. A finombádóg-szindikátusnak életbeléptetésére irányuló kísérletek mind meghiúsultak. Durva bádógot nagyon keveset kerestek, úgy hogy az árak 3 márkával csökkentek tonnánként.

A vasöntőknek az év első negyedében na-

gyon kevés munkájuk volt, később azonban már nem panaszkodtak. Legtöbbször rendelt a villamosipar. A nagy verseny következtében az eladási árak nagyon magasak voltak s különösen a vasöntvényt adták olcsón. Az év vége felé a viszonyok javultak, amennyiben nemcsak a megrendelések szaporodtak, hanem az árak is emelkedtek.

Törökországban a vas- és fémárak behozatala 2081 q-ra rugott 95.000 korona értékben a megelőző évi 5436 q-val szemben 22.000 korona értékben. A behozatalnak ez a csökkenése csak látszólag kétszer akkora, mint a szükséglet, miután a megelőző évi behozatal fele a tavaly itt felállított fűrészmalom felszereléseiből állott. Legkeresettebb volt a közönséges kurrensáru, a rud- és szalagvas.

Az acél különösen 9—18 milliméter méretekben 50 kg-os ládákban hozatott be első sorban Ausztriából. Ezt az acélt kezdetleges szerszámok és kések előállítására használják.

A kerek, lapos törökpatkó, amelynek közepén kis luk van s amely az egész patát befedi, szalagvasból az itteni piacon állítatják elő.

A feketepléh behozatala 446 q-ra rugott. Ugyaszyván az egészet Szaloniki közvetítésével Belgium szállította. A fekete bádogból plékályhát és kályhacsöveket készítenek. A könyökcsövek ára $2\frac{1}{2}$ ezüst piaszter. Ezt a cikket Uszkübből hozzadják.

A fehérbádog csak silányabb minőségben és kisebb mennyiségben érkezik a külföldről, mert a bádogsmunkákhoz az üres petroleumbidonok olcsó

anyagot szolgáltatnak. Ilyen bidon pedig elég áll rendelkezésre.

Az ólom, ón, horgany és réz behozatala 117 q-ra rugott kb. 93.600 korona értékben. E fémekeket lemezekben, rudakban és tömbökben egyaránt szállították. Miután a behozatalt Szaloniki közvetítte, az áru származása nem volt megállapítható.

Hollandiában az 1909. év folyamán az amsterdami ónpiac különösen szilárd, s igen gyakran különösen élénk is volt, úgy hogy az árak a rendszeres kereslet hatása alatt állandóan emelkedtek.

Az óntermelés 1908/1909-ben 66.685 pikolra rugott az 1907/1908. évi 66.491 pikollal szemben.

Montenegróban az év elejéig mindennemű vas- és fémáru kizárólagosan Magyarországból és Ausztriából érkezett be. Azontul azonban olasz közvetítő kereskedők nagymennyiségű belga és angol vasárut hoztak piacra. A fehér- és feketebádog szükségletét, mely leginkább könnyebb bádogokra irányul, Ausztria és Belgium fedezték. Drótszög és egvéb szögek tulnyomóan angol gyártmányuak érkeztek Trieszten át. Vas- és acélhuzal magyar és osztrák gyárakból érkezett.

Rudvas Belgiumból érkezett 14—16 frank 100 kilónkénti árban.

Ugyancsak ott rendeltek nagyobb mennyiségű rudvasat is (2000 mázsát) a jövő esztendőre.

Vas- és fémárakból összesen 1230 mázsát hoztak be 68.000 K értékben, a miből Magyarországra 52 mázsa, Ausztriára 710 mázsa, Angliára pedig 468 mázsa esett. 1908-ban 843 mázsa, összesen 40.000 K értékűt hoztak be.

1910. évi 797. szám.

Versenyárgyalási hirdetés.

A selmeczbányai m. kir. központi fémkohónak olvasztási üzeméhez még ez év folyamán tizenhat-ezer métermáza (1600 q) darabos kokszra lévén szüksége, ezen tüzelőanyag számításának biztosítására a selmeczbányai m. kir. kohóhivatalban f. évi július hó 9-én, délutáni 3 órakor tartandó nyilvános versenyárgyalást hirdet.

A kitüntetett mennyiség csak megközelítőleg megállapítva lévén, a valóságos szükséglet 25%-al több vagy kevesebb is lehet.

A szállítás tartama 1910. évi augusztus hó 1-étől 1911. évi július hó 31-ikéig terjed, lehetőleg egyenlő havi részletekben.

Felsőbb jóváhagyás reményében a darabos kokszszükséglet esetleg három egymásutánra következő évre, vagyis 1910. évi augusztus hó 1-étől bezárólag 1913. évi július 31-ikéig terjedő időtartamra, összesen tehát negyvennyolcezer $\pm 25\%$ métermáza (48.000 q $\pm 25\%$) mennyiségben is biztosítatik, minélfogva erre a szállítható súlyra is ajánlat tehető.

Az ajánlatok évenként egy koronás, a netaláni mellékletek pedig egyenkint és ivenként 30 filléres bélyegjeggyel látandók el és kívül „Ajánlat kokszszállításra” felirással és az ajánlattevő nevével és lakásának jelzésével ellátott, pecséttel lezárt borítékban a selmeczbányai m. kir. kohóhivatalnál 1910. évi július hó 9-én, déli 12 óráig bezárólag benyújtandók.

Az ajánlatok felbontása, vagyis a versenyárgyalás alulírott m. kir. kohóhivatalnál f. évi július hó 9-én délutáni 3 órától kezdődőleg fog megtartatni, s azon ajánlattevők vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

Bánatpénzül az ajánlott anyag értékének 5%-a (5 százaléka) teendő le, akár készpénzben, akár elfogadható értékpapirokban. A bánatpénz — hivatkozással ezen hirdetmény számára — a selmeczbányai m. kir. bányakerületi főpénztárnál teendő le; az ajánlatához magát a bánatpénzt csatolni nem szabad.

A darabos koksz minőségére és szállítására vonatkozó részletes feltételek a selmeczbányai m. kir. kohóhivatalnál betekintheők; miért is ajánlattevők ajánlatukban határozottan kijelenteni tartoznak, hogy azokat ismerik és hogy azoknak magukat alávetik.

Azok a pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor az alulírott m. kir. kohóhivattal üzleti összeköttetésben nem állottak, szállítóképességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával tartoznak igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

Végül a selmeczbányai m. kir. bányagazgatóság, illetve a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterium fenntartja magának azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között, az ajánlott árakra való tekintet nélkül, szabadon választhasson.

Selmeczbányán, 1910. évi június hó.

M. kir. kohóhivatal.